

postala zanjo pomembna. Podobnih srečanj je bilo že več; tako je bil osrednji teoretično-metodološki problem za komparativistiko na enem njenih prvih kongresov v 50. letih tako imenovana imanentna interpretacija, nato v 60. letih literarna sociologija, v 70. strukturalizem oziroma semiologija. Do srečanja z recepcijsko estetiko torej očitno ni prišlo po naključju, ampak po razvojni logiki stroke. Primerjalna književnost le deloma ustvarja svojo avtohtono teorijo in metodologijo, ki je vezana na njeno posebno predmetno območje; kolikor pa je del širšega območja literarnih ved, je seveda udeležena pri njihovem skupnem razvoju, za katerega je prav tako znano, da pogosto dobiva bistvene pospeševalne sunke od zunaj.

Treba pa je še vprašati, kaj je lanski kongres lahko povedal o sedanjem stanju same recepcijske estetike. Sodeč po njem je ta še v tisti fazi, ko ji gre predvsem za čedalje podrobnejše izpopolnjevanje osnovnega teoretičnega modela in manj za njegovo uporabo. Očitno se uveljavlja kot ena izmed prevladujočih idejno- oziroma teoretično-metodoloških smeri, ki se ne postavlja pred primerjalno književnost in pred vso literarno vedo samo kot izziv, temveč kot resna zahteva in utemeljena možnost, vredna temeljitega kritičnega razmisleka. Goto pa je še dosti prezgodaj govoriti o tem, ali so se njene najvišje ambicije – da bi namreč postala nova temeljna paradigma literarne znanosti – že začele uresničevati ali pa so vnaprej obsojene na propad.

D. Dolinar

SIMPOZIJ O JOSIPU MURNU

Navdušenje nad simpoziji na Slovenskem ne ponehuje, ravno nasprotno: zdi se, da je teh prireditev vedno več – tudi takšnih, ki si izbirajo za svoj predmet lepo slovstvo. Seveda niso vsi enako spektakularni – spomniti se je treba samo na Cankarjevega in Župančičevega ter na

dejstvo, da ga Kette sploh ni bil deležen. Simpozij, ki ga je priredila 5. oktobra 1979 Slovenska akademija znanosti in umetnosti, je ostal brez marsičesa, kar je dajalo poseben ton omenjenima predhodnikom. Zato je bila prireditev bolj komorna; nanjo je povabil pripravljani odbor precej mlajših literarnih raziskovalcev, kar je ustvarilo pluralistično svežino, ki je doslej nismo bili vajeni v tolikšni meri, kadar se je besedovalo o pomembnih Slovincih.

Med prispevki, ki so osvetljevali položaj Murnovega pesništva glede na pretekle, sočasne in poznejše literarne tokove, je treba najprej omeniti referat Janka Kosa *Murn in modernizem 20. stoletja*, v katerem je avtor pretresel predvsem teze o Murnu kot začetniku slovenskega avantgardizma in ugotovil, da se dogaja v njegovi mitično-magični liriki »prva anticipacija modernistične poezije na Slovenskem, resda še v tesnem sožitju s tradicijo, ki sega nazaj v romantiko in postromantiko 19. stoletja«. Sarajevski slovenist Juraj Martinović pa je v referatu *Murn između Jenka i ekspresionizma* določil stičišča z Jenkovo, Gregorčičevo in poznejšo ekspresionistično liriko. Verzološka vprašanja je razčlenjeval Franc Zadravec v referatu *Verzni ustroj Murnove lirike*. Zanimal ga je kitični, ritmični vidik in razmerje med verzom in stavkom, pri čemer je opazil »izrazita znamenja modernega artizma v Murnovi liriki«. Tone Pretnar pa je opisal v referatu *Metrične osnove Murnovega verza* pojavljanje slovenskih tradicionalnih verznihi vzorcev v Murnovi poeziji in spremembe, ki dokazujejo približevanje prostemu verzu. Precej nastopajočih se je ukvarjalo z interpretiranjem različnih motivov. France Bernik je odkrival »kontinuirano navzočnost pojava odtujenosti, kar dokazuje, da gre za eno osrednjih tem pesnikove umetnosti« (*Problem odtujenosti v Murnovi poeziji*). Jože Pogačnik je analiziral v istimenskem referatu temo smrti. Tarasa Kermaunerja je pritegnila v referatu *Ženitovanjska pesem* »kmeč-

ka poezija», ki jo je razložil v psihoanalitičnem smislu in glede na obnavljanje »mitskega« sveta. Drago Šega je opredelil v referatu *Murnovi pogledi na literaturo in literarno ustvarjanje* pesnikovo pojmovanje književnosti z razčlenitvijo pesmi »Knjigotržec in poet«, pri čemer je poudaril odmik od romantike in napoved uveljavljanja novih literarnih tokov. Tudi referat Dimitrija Rupla *Murn ali poezija brez bodočnosti* je razlagal »kmečke pesmi«, toda sociološko, tako da je dokazoval pesnikovo spoznanje o brezupnosti kmetstva, s čimer se je znašel »na robu slovenske literarne tradicije«.

Nekateri raziskovalci pa so se lotili raziskovanja recepcije Murnove lirike. Tako je Darko Dolinar osvetlil v referatu *Prijateljstva recepcija Murna* značilnosti eseja, ki ga je objavil ta literarni zgodovinar v pesnikovih Pesmih in romancih, in vzroke, zakaj je trajala veljavnost tega spisa za naslednje generacije pol stoletja. Recepcijsko je bil usmerjen tudi precejšen del referata Nika Grafenauerja *Josip Murn – pesnik prehoda*, posebno tedaj, ko je bilo govora o Prijateljevem in Pirjevčevem pojmovanju Murna. Sicer pa je analiziral pesem »Nebo, nebo« in ugotavljal neideološkost tega besedila. Doslej splošno prevladujočo predstavo o pesniku – neprevajalcu je spremenila Majda Stanovnik v referatu *Murn in prevajanje literature*; razkrila je manj znane prepesnjevalne poskuse, ki so obsegali kljub kratkotrajni življenjski poti več stopenj, od katerih je bila zadnja estetsko in doživljajsko najbolj razvita.

Simpozij o Josipu Murnu seveda ni mogel odgovoriti na vsa vprašanja, ki nam jih postavlja njegovo pesništvo; je pa nedvomno potrdil resnico, da je njegovo delo – čeprav ne dopušča takšne ali drugačne pragmatizacije, kot jo delo njegovih dveh vrstnikov – živo.

M. Dolgan

DEVETI KONGRES ZVEZE SLAVISTIČNIH DRUŠTEV JUGOSLAVIJE

Že tradicionalni kongres je tokrat priredilo Slavistično društvo Slovenije na Bledu med 17. in 21. oktobrom 1979. Zborovanje je potekalo v več sekcijah: Književnost in jezik v NOB; Literarna teorija in interpretiranje; Medknjiževne zveze; Ravnine jezikovne strukture; Sociolingvistika, dialektologija, normiranje; Metodika in didaktika; Medjezikovni in meddialektalni pojavi; Usmerjeno izobraževanje. Razen obeh plenarnih zasedanj o stanju slavistike po republikah in pokrajinah ter usmerjenem izobraževanju, ki sta bili na vrsti prvi dan, je bilo delo naslednje dni istočasno, toda v več različnih prostorih, kajti sicer bi bilo treba kongres podaljšati. Da so poslušalci, ki so jih zanimala samo nekatera vprašanja, lahko izbirali sebi ustrezno sekcijo, je prireditelj natisnil dve brošuri: prvo s celotnim kongresnim programom in drugo s povzetki referatov. Žal, kot sporoča uredništvo v spremni besedi, manjka čez petdeset povzetkov »po krivdi avtorjev«. Knjiga omogoča pregled kongresnega dela tudi tistim, ki se zborovanja niso udeležili, a jih zanima tematska in metodološka usmeritev prispevkov, ki bodo – po mnenju uredništva knjige – »postopoma objavljani v glasilih republiških in pokrajinskih društev«.

Referate, ki so obravnavali književnosti jugoslovanskih narodov med NOB in dela, ki so motivno povezana z njim, je mogoče razdeliti v dve skupini. Prva ni presegla vsakdanje publicistične ravni; druga skupina pa si je prizadevala, da bi raziskala tudi to literarnozgodovinsko obdobje v skladu z literarno vedo, ki ne more biti enaka publicističnemu posploševanju. Poleg nekaterih drugih referatov spadajo v to skupino slovenski prispevki: Boris Paternu, *Poetika neznanega narodnoosvobodilnega pesništva 1941–1945*; Matjaž Kmecl, *Zgodovina in literarna fikcija v partizanski spominski prozi*; Helga Glušič,